

Aan:
Minister voor Natuur en Stikstof (C. van der Wal)
Minister van LNV (H. Staghouwer)
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Datum : 13 juli 2022
Documentnr. : 2022-066256
Dossiernummer : K40576
Behandeld door : A. Hoogerwerf / J. Lingbeek
Telefoonnr. : (050) 316 4459 / (050) 316 4605
Antwoord op : Uw brieven van 10 juni jl.
Bijlage :
Onderwerp : Nationaal Programma Landelijk Gebied

Geachte excellenties,

Wij hebben kennisgenomen van de Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) die u op 10 juni jl. aan de Tweede Kamer heeft aangeboden in combinatie met de brief over een perspectief voor de landbouw. Hierbij willen wij onze reactie daarop met u delen.

Wij beschouwen het NPLG net als u als een aftrap van een meerjarig transitieproces voor het hele land, die een doorvertaling krijgt per provincie. U nodigt de provinciale overheden uit het NPLG samen verder uit te werken, waarbij de provincies een gebiedsplan voor hun grondgebied moeten opstellen. Een plan waarin de verschillende opgaven in samenhang bijdragen aan het noodzakelijke herstel van de natuur, de klimaat- en wateropgaven en waarmee de vergunningverlening weer op gang kan komen. Maar ook een plan met toekomst voor de landbouw. Want Groningen is een landbouwprovincie en wij willen dat dit ook zo blijft. Het maken van het gebiedsplan, de uitwerking ervan en de uiteindelijke transitie van ons landelijk gebied zal een enorme inspanning van ons als provincie vragen. Onderstaand beschrijven we op welke wijze wij een integraal gebiedsplan willen opstellen en wat wij van u verwachten.

Opgaven

We onderkennen de opgaven voor het landelijk gebied en willen toewerken naar een integrale oplossing waarmee we uit de stikstofimpasse komen en waarbij we de agrarische sector perspectief bieden. Voor het herstel én behoud van onze natuur, voor de biodiversiteit, voor de gezondheid van onze inwoners en tegelijkertijd ook om de boel weer van het slot te halen. Zodat er weer ruimte ontstaat om vergunningen af te geven, bijvoorbeeld voor economische activiteiten. Daarnaast willen we ook bijdragen aan de doelen op het gebied van water en klimaat. De EU-verplichtingen - waar het gaat om de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water en (onder meer) de Europese Klimaatwet voor broeikasgassen - zijn daarin voor ons leidend. Voor de stikstofopgave houdt dat voor onze provincie in om 1.447 ton emissiereductie te realiseren en 97 mol depositiereductie voor Liefstingsbroek. De kaart met stikstofreductiedoelen beschouwen wij als richtinggevend.

De uitdaging is voor ons hoe we samen met de omgeving - met de agrariërs, boerenorganisaties, inwoners, natuurorganisaties, waterschappen, industrie, mobiliteitssector, gemeenten en maatschappelijke organisaties - invulling kunnen geven aan de opgaven waar we voor staan en hoe we tegelijkertijd tot een perspectief kunnen komen. Alle sectoren moeten meewerken aan stikstofreductie en aan de water- en klimaatopgaven. Om zo Groningen leefbaar te houden, ook voor de generaties na ons.

Proces

De ontwikkelingen hebben effecten op de omgeving. Om tot een gebiedsplan te komen starten wij daarom een integraal en open planproces, wat inhoudt dat wij in gesprek gaan met verschillende gebiedspartijen (die verschillende groepen en sectoren vertegenwoordigen) en waarbij iedereen die dat wil inbreng kan hebben. We gaan in gesprek met de omgeving over de oplossingen die we gezamenlijk zien, waarbij er oog is voor de verschillende belangen en we doen wat goed is voor Groningen. Een zorgvuldig participatie- en communicatietraject maakt onderdeel uit van onze aanpak. De focus ligt op draagvlak in de gebieden en gezamenlijk tot een plan komen. We realiseren ons dat er lastige keuzes gemaakt moeten worden, maar wij denken dat het ons gestelde stikstofdoel haalbaar is. Daarbij vinden we het belangrijk om dit op onze eigen manier te doen. Zoals met onze Groninger Aanpak Stikstof en de goede ervaringen die wij hebben met gebiedsprocessen in het Westerkwartier en Westerwolde, waar wij onze doelstellingen ten aanzien van waterberging en natuur hebben gerealiseerd.

Wij zijn voornemens om het planproces zodanig in te richten dat eind december de eerste opzet van het gebiedsplan beschikbaar is. Om daarnaartoe te werken zullen we in het najaar van 2022 in gesprek met vertegenwoordigers vanuit verschillende sectoren (landbouw, industrie, mobiliteit, natuur, gemeenten, waterschappen, inwoners, etc.). Dat doen we in de vorm van een aantal bijeenkomsten. Voorafgaand aan die bijeenkomsten brengen we voor de hele provincie de lopende gebiedsprocessen en (wettelijke) opgaven in beeld, want er gebeurt ook al heel veel! Daarbij zullen we onderscheid maken naar een aantal deelgebieden.

De eerste opzet van het gebiedsplan wordt vervolgens in het voorjaar van 2023 breed gedeeld, zodat het voor iedereen die dat wil mogelijk is om inbreng te hebben op het gebiedsplan. Tot de zomer kan dan op gebiedsniveau met belanghebbenden/de bredere omgeving het gesprek worden gevoerd en kan de nadere detaillering en uitwerking plaatsvinden.

Wij willen in ieder geval goed bereikbaar zijn voor iedereen die wil meedenken of reageren. Ook in de periode naar de eerste opzet van het gebiedsplan. Daarbij vinden wij het belangrijk om in de communicatie duidelijk te zijn over de verwachtingen; iedereen kan inbreng hebben, maar niet op elk moment. We starten op provinciaal niveau en zoomen vervolgens op gebiedsniveau in.

Gedurende het gehele traject zullen wij Provinciale Staten betrekken, omdat zij het gebiedsplan voor de transitie van het landelijk gebied uiteindelijk gaan vaststellen.

Bij deze beschrijving van het proces hoort wel een winstwaarschuwing, omdat wij hiervoor ook afhankelijk zijn van u. Bij het onderdeel 'aandachtspunten' leest u waarom.

Raakvlakken en omgeving

Zoals reeds genoemd gebeurt er al veel. Voor verschillende thema's en in verschillende gebieden lopen al programma's, processen en projecten die een bijdrage leveren aan de doelstellingen van het NPLG. Dit zijn bouwstenen voor het op te stellen gebiedsplan. Denk aan thema's als biodiversiteit, klimaatadaptatie, water, de landbouw, veenweide en natuur. En daarnaast de adviescommissie Liefstingsbroek, het koersdocument voor de omgevingsvisie, het Nationaal Programma Groningen en Toukomst en het programma landelijk gebied. Maar ook vanuit de verduurzaming van de industrie en de mobiliteitssector.

Wij zullen daarom eerst goed inventariseren wat er al is, waar mogelijk slimme combinaties te maken zijn en hoe wij lopende gebiedsprocessen kunnen incorporeren. Het wordt een uitdaging dit goed bij elkaar te brengen, maar dit is noodzakelijk om tot een integraal plan te komen.

Kaartbeeld

In de startnotitie van het NPLG presenteert u een aantal kaartbeelden: een kaart waarop de stikstofreductiedoelen staan en een kaart met een ruimtelijke weergave van water, bodem, natuur en stikstof in relatie tot landbouw. De kaart met de stikstofreductiedoelen zorgt voor grote onrust en roept veel vragen op. Daarnaast constateren we dat er onjuistheden in staan; zo wordt natuur dat agrarisch wordt beheerd, ten onrechte als Natuurnetwerk Nederland (NNN) aangemerkt. Ook vragen wij ons af of het geschetste beeld langs de Waddenkust klopt. Wij nemen zelf de ruimte om op een aantal punten af te wijken van de door u gepresenteerde kaart en vragen u om een nadere duiding van de kaart.

Daarnaast weet u dat de provincies voor een groter aandeel generieke reductie hebben gepleit (20%) om daarmee de opgave in zones met hogere reductiepercentages te verlichten. U heeft eerder aangegeven open te staan voor een hoger generiek percentage en nader onderzoek uit te voeren naar de mogelijkheden hiervan. Graag worden wij tijdig geïnformeerd over eventuele resultaten hiervan zodat we dat kunnen benutten in ons gebiedsplan.

Aandachtspunten

Naast het kaartbeeld met de stikstofreductiedoelen onderkennen wij nog een aantal andere aandachtspunten en vragen, waarop wij een reactie van u verwachten:

1. Een complicerende factor voor het proces naar een integraal gebiedsplan is de fasering waarin u nu eerst de doelen voor natuurherstel kenbaar maakt en in het najaar de doelen voor water en klimaat. Zo blijft de akkerbouw vanuit de stikstofopgave nu nog buiten beschouwing, maar het op te stellen gebiedsplan dient ook te gaan over water en klimaat. Dat betekent bijvoorbeeld dat de opgaven zich voor de landbouw niet alleen zullen beperken tot de veeteelt. Wij verzoeken u zo snel mogelijk de doelen op het gebied van water en klimaat kenbaar te maken. Voorafgaand willen wij met u in gesprek over het formuleren van deze doelen. Vanuit het Regionaal Bestuurlijk Overleg Water, waar wij voorzitter van zijn, is dit verzoek ook gekomen. Wij willen niet verrast worden en voor het op te stellen gebiedsplan geldt dat we dan ook beter kunnen anticiperen. Het is voor ons randvoorwaardelijk dat de water en klimaatdoelen uiterlijk medio oktober bekend zijn om aan uw planning voor het gebiedsplan te kunnen voldoen.
2. Belangrijk onderdeel van het gebiedsplan dat wij gaan opstellen - naast de opgaven vanuit natuur/stikstof, water en klimaat - is het perspectief voor de landbouw. Wij kijken dan ook uit naar het perspectief voor de landbouw op landelijk niveau, waarover u heeft aangegeven na de zomer meer duidelijkheid te geven. Ook dat is voor ons randvoorwaardelijk om toe te kunnen werken naar een integraal gebiedsplan. Daarnaast zullen wij ook kijken naar specifieke Groninger verdienmodellen. Hierover gaan we op een later moment graag met u in gesprek. Daarbij is het essentieel dat u structurele beheermiddelen beschikbaar stelt. Verder werken wij aan de Groninger Aanpak Stikstof.
3. Er is nog steeds geen oplossing voor de PAS-melders, agrariërs zonder vergunning of agrariërs die nog in een beroepsprocedure zitten. Dit brengt grote onzekerheid met zich mee voor de agrariërs in kwestie. Dit is voor ons als provincies onoplosbaar, vandaar dat wij er bij u op aandringen spoedig met een oplossing te komen voor deze probleemgevallen.
4. Graag krijgen wij duidelijkheid over de RAV-lijst. Welke innovatieve technieken kunnen voor welk deel wel bijdragen aan de stikstofreductie en hoe wordt de financiering daarvan geregeld?
5. Verder gaan wij graag met u in gesprek om zicht te krijgen op de regelingen voor agrariërs die met het leveren van maatschappelijke (groene) diensten hun inkomsten zeker willen stellen.
6. Ook krijgen wij vragen over de beëindigingsregeling (voor de agrariërs die willen stoppen). Wat is hierbij de stand van zaken? Wanneer verwacht u deze regeling operationeel te hebben? Welke mogelijkheden zijn er voor omscholing en welke andere (fiscale) faciliteiten zijn of komen er voor deze agrariërs?
7. Hoe gaat u ons gebiedsplan beoordelen en toetsen op hoe onze maatregelen bijdragen aan de gestelde doelen?
8. Monitoring is belangrijk. Het is belangrijk om te meten en te registreren en dit te blijven doen. Bijvoorbeeld Meetnet Liefstingsbroek, waarmee op verschillende plekken daadwerkelijke depositie en uitstoot van stikstof wordt gemeten. Maar bijvoorbeeld ook op het gebied van de waterkwaliteit. Wij vragen u om hiervoor geld beschikbaar te stellen via de versnellingsaanpak.
9. Hoe bent u van plan om te gaan met het beschikbaar stellen van middelen om uitvoering te geven aan het gebiedsplan? Wij willen hier afspraken met u over maken. Zowel waar het gaat om apparaatskosten als om middelen voor het programma. Het is voor ons randvoorwaardelijk dat wij op voorhand aanspraak kunnen maken op middelen voor apparaatskosten, strategische grondverwerving en dat er middelen beschikbaar komen voor structureel beheer.
10. Als noordelijke provincies hebben wij een plan ingediend om met generieke technische maatregelen tot stikstofreductie te komen. Wij willen graag zo snel mogelijk met dit plan aan de slag, aangezien naar onze verwachting hier snel resultaat mee geboekt kan worden. Graag krijgen we hierover zo spoedig mogelijk duidelijkheid.

Tot slot willen wij graag benadrukken dat het voor het slagen van deze transitie niet alleen belangrijk is dat wij in Groningen goed samenwerken met onze gebiedspartners en andere betrokken Groningers, maar ook dat wij als regionale overheid en Rijksoverheid elkaar weten te vinden. We moeten dit samen doen.

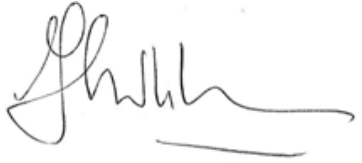
Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zien uw spoedige reactie met belangstelling tegemoet. Bij voorbaat dank daarvoor.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.